

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**  
**ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**  
**Кафедра корейської і японської філології**

Курсова робота  
з японської філології  
на тему:

**АНГЛІЦИЗМИ В ЯПОНСЬКІЙ МОВІ: ДІАХРОНІЧНИЙ ТА  
СИНХРОНІЧНИЙ АСПЕКТ**

Студентки групи Пяп 02-20  
факультету східної і слов'янської філології  
денної форми навчання

Освітньої програми:

Японська мова і література та переклад,  
західноєвропейська мова;

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.069 Східні мови та  
літератури (переклад включно),  
перша – японська

**Зорич Вікторії Вікторівни**

Науковий керівник:

Вознюк Ганна Анатоліївна

Національна шкала \_\_\_\_\_

Кількість балів \_\_\_\_\_

Оцінка ЄКТС \_\_\_\_\_

**Київ – 2023**

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
<b>Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНГЛІЦИЗМІВ</b>	
1.1 Діахронічний та синхронічний аспект англіцизмів.....	7
1.2 Класифікація запозичень з англійської мови.....	12
<b>Розділ 2. СФЕРИ ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ЯПОНСЬКІЙ МОВІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НЕЇ</b>	
2.1 Англіцизми в японській молодіжній розмовній мові, ЗМІ та Інтернеті.....	17
2.2 Вплив англомовних слів безпосередньо на мову та суспільство.....	23
ВИСНОВКИ.....	29
要約.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33

## ВСТУП

Мова відіграє важливу роль в житті людини. За допомогою неї формується соціум, культурна та індивідуальна самоідентифікація, зв'язки з іншими тощо. Вона також потрібна для обміну ідеями, цінностями, що водночас розвиває і мову, і суспільство. Новозелендська соціолінгвістка Джанет Холмс (2019, с. 319) стверджувала: "...мова є засобом кодування знань, вірувань і цінностей спільноти, тобто її культури". Запозичення з інших мов є невід'ємним процесом життєдіяльності та розвитку мови. Часто запозичення приходять разом із Інтернетом та новими винаходами, під впливом інших культур чи ЗМІ, та навіть через туристичні мандрівки. Зараз немає жодної мови, в словниковому запасі якої немає бодай кількох запозичень. В XXI столітті світ не стоїть на місці, кожна країна підтримує певні зв'язки з іншими в різних сферах: світовій торгівлі, дипломатії, економіці, освіті та науці, участі в міжнародних організаціях і т. д. Такі справи вимагають певної "міжнародної мови", щоб краще зрозуміти одне одного. Часто "іноземщина" (іноземні слова) приходить в різні мови з англійської мови, що є найбільш поширеною в світі: це мова, яку використовують в дипломатії, в журналістиці, торгівлі, туризмі тощо.

За дослідженням Девіда Кристала (1997), носіїв англійської в світі понад 1,68 млрд осіб, а кількість носіїв цієї мови як рідної становить 372 млн осіб. Також, якщо ще взяти до уваги вплив англомовних країн у світі, то все стає очевидним – англійська займає вагомому нішу в світі та має своєрідні важелі впливу на інші мови. Не є винятком і японська. Після довгого періоду ізоляції, а потім

після певних історичних епох та поразки в Другій світовій війні, будучи деякий час під протекторатом, а потім й просто під впливом Сполучених Штатів Америки змінився не тільки державний устрій цієї країни, а й словниковий склад мови. Він поповнився великою кількістю англіцизмів. Вхідження таких запозичень в мову Країни Вранішнього Сонця є адекватною реакцією на події, що відбувалися і продовжують відбуватися з цією державою.

**Актуальність роботи** полягає в тому, що на даному етапі розвитку наукової думки досі недостатньо дослідженими залишаються класифікація англіцизмів через призму діахронічного та синхронічного процесів і їх вплив на мову, тому дане дослідження дозволить краще зрозуміти історію запозичень, їх категорії та вплив на різні сфери життєдіяльності, соціум та конкретно на японську мову.

**Мета дослідження** полягає в аналізі та класифікації англіцизмів у сучасній японській мові.

Задля виконання поданої мети передбачаються такі завдання:

1. З'ясувати причини переходу запозичених слів з англійської мови до японської та розкрити механізм запозичень в цілому.

2. Дослідити історичний та синхронічний аспект даного переходу.

3. Розглянути класифікацію англійських запозичень.

4. Продемонструвати як конкретні запозичення позначилися на сучасній молодіжній мові.

5. Проаналізувати приблизну кількість англіцизмів та їх вплив прикладом японських соцмереж, реклами та ЗМІ.

6. Показати на прикладах як англіцизми вплинули на різні сфери життєдіяльності японців (культурну, економічну, соціальну).

**Об'єктом дослідження** є англіцизми, слова чи словосполучення, запозичені з англійської мови.

**Предметом дослідження** є процес адаптації англомовних слів у японській мові та їх вплив на неї.

Матеріалом дослідження є повсякденна розмовна молодіжна японська мова, мова спілкування в Інтернеті та ЗМІ, японська реклама, культура та соціум. Матеріалами, що використовувалися для написання роботи стали також праці відомих лінгвістів, зокрема Хорікави Наоко, Філіпа Хеда, Джилліана Кея та інших.

#### **Методи дослідження:**

1. У першому розділі було застосовано порівняльно-історичний, за допомогою якого було досліджено історичні причини запозичення англомовних слів у японську мову та розглянуто їх місце в сучасній японській мові.

2. За допомогою метод класифікації, застосованому в першому розділі, англіцизми було поділено на власне запозичені слова, транслітеровані, семантичні, гібридні запозичення та кальки.

3. Метод аналізу і синтезу використовувався в другому розділі, для того, щоб продемонструвати роль грають англіцизмів у повсякденній мові, Інтернеті, рекламі, ЗМІ та в інших галузях.

4. Метод індукції та порівняння також був використаний в цьому розділі, де порівнювалися негативні та позитивні аспекти впливу англіцизмів на японську мову.

**Наукова новизна** полягає в тому, що було детально досліджено процес адаптації англомовних слів до японської мови, розглянуто його історичні передумови, впорядковано вдосконалення класифікації англіцизмів, шляхом аналізу робіт відомих соціолінгвістів, а також проілюстровано вплив запозичень

на японську мову шляхом актуальних на даний час досліджень та прикладів – молодіжного сленгу, Інтернету, реклами та ЗМІ.

**Практичне значення** роботи полягає в детальному огляді діахронічного аспекту англіцизмів в японській мові, покращення систематизації та класифікації англіцизмів у японській мові та висвітлення негативного і позитивного впливу англомовних запозичень на різні сфери функціонування японського соціуму. Наведені у роботі приклади можуть бути в подальшому використані в освітньому процесі.

## РОЗДІЛ 1.

### ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНГЛІЦИЗМІВ

#### 1.1. Діахронічний та синхронічний аспект англіцизмів

Як нам відомо із загальної всесвітньої історії, Японія була закритою до певного часу державою, але з часом почала відкриватися всьому світу. За працями Джилліана (1994), перший контакт японців з іноземцями, а саме португальськими торговцями та місіонерами відбувся в середині XVI ст, що розпочав собою шлях запозичень. Спочатку “позичалися” португальські слова, як наприклад “*vidro*”, що японською вимовлялося як “*bidoro*” і мало значення “*скло, склянка*”. Але пізніше це слово змінили на “запозичене” з голландської “*gurasu*”, а португальське так і не збереглося до нашого часу. Потім з візитами у тому ж столітті іспанців, голандців та інших народів японська мова збагатилася іншими іноземними словами, пов’язаних з медициною та наукою. Але не лишилося жодних записів того часу про те, щоб хоча б одне слово перейшло з англійської мови до японської, хоча англійці перебували в Японії з 1613 по 1623 рік.

Ще одним поштовхом для майбутніх запозичень стало укладення угоди між Японією та США про відкриття торгівлі та дипломатичні відносини в XIX столітті. Вже тоді англійська стала

важливою мовою для торгівлі та міжнародних відносин, і багато впливових японців визнавали, що ця мова є необхідною для подальшого успіху. (Джилліан, 1994)

Кертис Хейс у своїй праці “Language contact in Japan” (1979) розповів, що після початку епохи Мейджі, Японія проводила політику швидкої модернізації, почала інтенсивно вивчати західні технології, вся західна термінологія була імпортована у вигляді запозичень та перекладів. Найбільше запозичувалося з англійської, німецької, французької та голландської мов. Також вивчалися й особливості західної культури - японці вчилися чомусь новому з різних культур, наприклад медицину вивчали у німців, тож багато запозичень в медицині німецькою мовою, торгівлю - в англійців, і тд. Пізніше японці почали переймати навіть такі речі, як одяг чи облаштування житла з країн Заходу. Особливо в епоху Тайшю (1912-1926) широкі верстви населення почали масово використовувати запозичені в західних мов слова та певні аспекти західної культури до своїх повсякденних звичаїв. Через початок видання різноманітної літератури та журналів про західне життя, а також через початок радіомовлення, процес вживання англіцизмів тільки прискорився. Тоді процес запозичення називався “сучасною мовою” і навіть видавалися словники цієї мови (Умегакі, 1963). Це все призвело до розвитку унікального стилю японської мови, що увібрав у себе англійські запозичення, спочатку часто з мінімальною адаптацією до цієї мови.

Джилліан (1994) та Іمامура (2018) писали, що у 1930-х роках та до кінця Другої світової війни такий “бум” на західну культуру та запозичення занепав, відразу через початок Тихоокеанської війни з США, а потім і через підготовку до Другої світової війни і її початку. Політика японського уряду проти Заходу призвела до



офіційного виключення іноземних слів з ужитку, або їх заміну на рідні чи перекладені слова. Але після поразки Японії в цій війні та будучи під американською окупацією, країна пережила не тільки відбудову, перебудову державного устрою та інших післявоєнних державних реформ, а й сплеск вестернізації. Раніше вилучені та заборонені слова були відновлені, а попит на іноземну культуру (частіше всього, культуру США та Європи) тільки зріс і продовжує зростати й донині. Окупація спричинила значний приплив англомовних громадян, крім того, японський уряд заохочував вивчення англійської мови серед населення.

Після того, як Японія оговталася від поразки у війні та після завершення окупації Америкою, процес запозичення продовжився та поширився. Рівень освіти підвищився та загальні знання японців зростали, тож запозичення поширилися як і на простих людей, так і на такі широкі галузі, як менеджмент, мода, комп'ютерні та ІТ-технології. Це привело до ще одного “буму” запозичення в 1960-х роках (Імамура, 2018).

За дослідженням “Nihon no Sankotosho”, що опубліковане в 1980 році Японською Асоціацією Бібліотек виявилось, що більше 50% іншомовних слів зі Словника Запозичень Кадокави увійшли в ужиток саме після Другої світової війни й більша частина яких взята з англійської мови. Також після поразки у війні, ЗМІ посприяли поглиненню японською мовою ще тисячі англіцизмів.

На даний час, процес запозичення з англійської мови продовжується та посилюється і зв'язано це, часто, з науково-технічним прогресом, а також з відображенням соціальних та культурних поглядів чи змін в них. Наприклад, スマートフォン (*сма́ртфон*), コンピューター (*комп'ютер*), ジェンダーレス

(безстатевий), メイクアップ (мейкап), カメラ (камера), エンジン (двигун), イラスト (зображення), マイク (мікрофон), アイスクリーム (морозиво).

Сучасні запозичення мають широкий спектр застосування. Часто запозичення називають види спорту, моди чи речі, назв яких немає в японській мові. Хорікава (2013) в своїй праці стверджує, що також запозичені слова часто асоціюються із “Західним вишуканим життям” та іноді використовуються в простому мовленні замість японських через привабливість. Таким чином, можна сказати, що англіцизми стали невід’ємною частиною як життя японців, так і саме японської мови. Щодо статистики, то за даними Японського Національного Науково-Дослідницького Інституту Мови, кількість англіцизмів в японській мові становить 8% від всього словникового запасу. Також, одне з провідних видавництв словників у 2010 році випустило нове видання Короткого словника слів Sanseido. В ньому міститься більше 48 000 іноземних слів, більша частина яких є англіцизмами, що підтверджує факт того, що запозичена лексика складає велику частку та відіграє важливу роль в цій мові.

**Висновки:** Японія була закритою країною. Перші запозичення з інших мов з’являлися ще з XVI століття від португальських місіонерів та купців, деякі з них не дійшли до наших днів, а деякими користуються і сьогодні. Періодом масового запозичення з англійської мови можна назвати епохи Мейджі, Тайшю та післявоєнний період. Але в передвоєнні роки цей процес було призупинено, а іношомовні слова - вилучено та заборонено. Після закінчення війни цей процес продовжився, особливим сплеском якого були окупація Америкою Японії, а потім і 1960-ті

роки. На даний час процес вестернізації мови посилюється, або через науково-технічний прорив, або зміни в західному суспільстві чи виникненню нових соціальних явищ/рухів, яким немає назви в японській мові, або через самовираження людини через англіцизми. Як наслідок, японці використовують багато англомовних слів навіть у повсякденних розмовах.

## 1.2. Класифікація запозичень з англійської мови

Влиття англомовних слів у японську мову призвело до того, що вони стали невід'ємною частиною цієї мови, навіть її особливістю. Англіцизми можна розділити на різні види, залежно від їх вжитку.

В цьому підпункті ми розглянемо їх класифікацію. Дане питання завжди викликає та викликало дискусії між різними мовознавцями, соціолінгвістами та іншими спеціалістами. Багато різних вчених по-різному класифікують англіцизми в японській мові: хтось поділяє їх на 2 категорії, хтось - на 4. Взагалі поділ англіцизмів на групи в даній мові є проблематичним, адже багато запозичень можуть належати до декількох одночасно або перетворюватися з часом, а деяких навіть тяжко виявити. Але водночас цей процес може забезпечити хорошу основу для подальших досліджень різних способів інтеграції англомовних слів у японську мову. За Серджентом (2005, 315 с), існує *2 категорії англіцизмів - власне запозичені (外来語) та 和製英語*. Розглянемо кожен вид по черзі.

Перший вид (外来語) - це *власне запозичені англіцизми* - слова, які зберігають своє оригінальне написання та вимовляються наближено як в мові оригіналі, будучи зміненими фонологічно (підлаштовуючись під фонетичну систему) (Серджент, 2003,315). Наприклад, слово “レストラン” по написанню, звучанню та значенню лишилось англійським “*restaurant*”. Так само можна

сказати про такі слова, як タクシー (*taxi*), コンピューター (*computer*), シャワー (*shower - душ*), テンション (*tension - напруга*).

和製英語 - це слова, які зазнали певних змін, порівнюючи з мовою оригіналу чи асимілювалися повністю. (Серджент, 2005, 315 с). Дані підкатегорії ми взяли з праці Імамури (2018), де ці слова поділяються на такі категорії, як:

*Семантичні запозичення* - це ті англomовні слова, які також адаптовані до фонетичної системи, але їх значення еволюціонували або розширилися, якщо порівнювати їх з оригінальними значеннями. Наприклад, слово マンション означає “багатоквартирний будинок”, але в оригіналі англійське “*mansion*” значить “особняк, в якому проживає одна родина”. Ось ще декілька прикладів:

キャッチボール, що походить від оригінального “*catch ball*” означає “ловити бейсбольний чи софтбольний м'яч”, а не як в простому англійському “ловити м'яч” (будь-який). ムーディー, що взято з “*moody*”, має значення “романтичний, з хорошою атмосферою”, завжди вживається в хорошому значенні. Слово оригінал, як ми знаємо, має протилежне значення - “похмурий, сумний” або “вибагливий”.

*Гібридні запозичення*, - це слова, в яких поєдналися англійські та японські елементи разом, і які утворюють нові слова. Наприклад, パソコン通信, パソコン з якого, це псевдо англіцизм, взятий зі скорочення слів “*personal computer*” (персональний комп'ютер), а 通信 - це японське “комунікація”, що разом позначає “онлайн-спілкування або мережу з використання персональних комп'ютерів”. りんごジュース, де りんご - японське слово зі значенням “яблуко”, а ジュース - *juice (сік)*. Сумарно сполучення

цих двох слів сформувало словосполучення яблучний сік. Також слово 省エネ, що має значення енергозбереження, в якому канджі 省 це “зберігати”, エネ - скорочене від エネルギー (англійського *energy* - енергія).

*Псевдо англіцизми* - це поєднання саме англійських слів чи їх частин між собою, значення яких може бути інакшим, ніж в оригіналі чи в мові оригіналу таких слів не існує. Причини виникнення таких запозичень складно назвати, але за Умегакі (Umegaki, 1963) вони виникають через незнання чи поганим знанням англійської, надмірні мовні зміни, помилки у вимові і тд. Прикладом псевдо англіцизмів є スキンシップ, що складається зі слів “*skin*” (*шкіра*) та “*relationship*” (*стосунки*) означає “*фізичний контакт чи тактильну несексуальну близькість між людьми, наприклад, обійми і тд*”. Ось ще декілька цікавих прикладів:

フリーダイヤル, що складають слова “*free*” (*безкоштовний*) та “*dial*” (*набирати номер*), позначає безкоштовний номер певної компанії, на який клієнти можуть подзвонити та дізнатися про певні деталі чи зв’язатися зі службою;

ワンピース, що складається зі слів “*one*” (*один*) та “*piece*” (*шматок*) і має значення “*сукня*”;

コンビニ, що є скороченим від “*convenience store*” і означає “*цілодобовий магазин*”;

エアコン, скорочене від “*air conditioning*” - *кондиціонер*;

マスコミ, від оригінального “*mass communication*” і має значення “*засоби масової інформації*”;

オフィスレディ, що складається з *office (ofic)* та *lady (леди)* і позначає офісну працівницю, зокрема секретарку або жінку, що виконує адміністративні чи канцелярські завдання. (Імамура, 2018).

Імамура (2018) також окремо виділяє і старі запозичення, їх називають *кальками* - це слова, які запозичилися з англійської мови на початку перших контактів з носіями англійської мови. В той час такі запозичення записували ієрогліфами відповідно до звучань чи наближених значень. Такими запозиченнями були нові слова, назв яких не було в японській мові, або таких речей/явищ ще не було на той час в Японії. Наприклад, такі слова як 経済 (*економіка*), 空港 (*аеропорт*), 鉄道 (*залізнична колія*) є запозиченими, адже на той час таких понять/речей не було, але вони були важливими для майбутньої індустріалізації. Тамтешні інтелектуали записували запозичення ієрогліфами з наближеними значеннями до оригінальних понять. Зараз ми проведемо розбір деяких таких слів. 経済, (*економіка*), значенням ієрогліфа 経 є “правило”, а 済 - “спасіння”. Наступне слово 空港 (*аеропорт*), в якого перший ієрогліф має значення “повітря”, а другий - “порт”. 鉄道 (*залізнична колія*), де 鉄 - залізо, а 道 - дорога. Пізніше, коли записувати запозичення ієрогліфами (і таким чином їх перекладати) стало неактуально, їх почали писати катаканною. На даний час їх важко визначити, адже вони майже повністю асимілювалися. (Імамура 2018).

**Висновки:** Англiцизми стали невід’ємною частиною японської мови, за допомогою них японська мова збагатилася великою кількістю слів та за допомогою них набула певної особливості. Класифікувати їх в групи дуже складно, адже часто

одне запозичення може належати до декількох груп одночасно, але це дослідження є важливим у галузі дослідження інтеграції англіцизмів у мову. Є дві групи англіцизмів - власне запозичені (外来語) та 和製英語. Останні ж, у свою чергу, поділяються на гібридні, псевдо англіцизми, кальки та семантично запозичені. Кожні слова з цих груп мають свої особливості та критерії, але на відміну від інших, кальки записуються ієрогліфами, у зв'язку з тим, що вони давно запозичилися та майже повністю асимілювалися.



## РОЗДІЛ 2.

# СФЕРИ ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ЯПОНСЬКІЙ МОВІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НЕЇ

## 2.1. Англiцизми в японській молодiжнiй розмовнiй мовi, ЗМi та iнтернетi

Англiцизми, як ми знаємо, набули широкої вживаностi серед японцiв. Їх використовують всюди : в ЗМi, iнтернетi, маркетингу, торгiвлi та розмовнiй мовi. Однiєю з причин цього є глобалiзацiя, вплив захiдної культури та соцiальнi мережi. Багато соцiальних мереж та хештегiв використовують англiйську мову як основну, бiльшiсть онлайн-iгор цiєю ж мовою, тож японцi звикли користуватися запозиченнями через цi фактори. Окрiм iнтернету, англiйська активно використовується ЗМi. Наприклад, в новинах часто використовують велике рiзноманiття англiцизмiв, залежно вiд теми, але постiйно трапляються такi, як ニュース (*новини*, вiд англiйського “news”), ライブストリーミング (*прямий ефiр або live streaming*), ロックダウン (*карантин, локдаун*), トップ (*в топi*), リンク (*посилання або link*), ブログ (*блог*), ビジネス (*бiзнес*) та iншi. Ось приклад одного японського новинного сайту (фото 1). На данiй свiтлинi видно, як багато англiцизмiв використовується в журналістицi.



(Фото 1. Скріншот з новинного сайту <https://toyokeizai.net/list/genre/business>. Скріншот зроблений Зорич Вікторією)

Різні телешоу/аніме мають або додаткову англійську назву, або субтитри, багато японських пісень містять англійські тексти чи назви. До прикладу, популярний японський гурт “Babymetal” мають багато назв своїх пісень та альбомів англійською мовою, такі як “‘ヘドバンギャー’ (*Headbanger*), “ギミチョコ!” (*Gimme chocolate*), “Metal Kingdom” і тд.

Щодо реклами, то тут англіцизми використовуються задля привернення уваги потенційних покупців, адже завжди в їхньому народі вважалося, що англіцизми означають щось нове, сучасне та особливе, що стало в подальшому хорошою маркетинговою стратегією (Хорікава, 2013). Ось приклад цієї стратегії в одній рекламі на японському сайті (фото 2).

Як ми бачимо, тут все написано запозиченнями, такими як パーフェクト (“досконалий, ідеальний” від англійського “*perfect*”), セラム (*сироватка або серум*) таヘアオイル (*олійка для волосся*, що пішло від мови оригіналу “*hear oil*”). Це фото наглядно показує

маркетингову стратегію, в якій використовують англіцизми задля привернення уваги можливих клієнтів.



(Фото 2. Стокова реклама на одному з японських сайтів. Скріншот зроблений Зорич Вікторією)

Також ось декілька інших прикладів: японська компанія Softbank завжди в своїх, рекламних і не тільки, кампаніях використовує слово スマートフォン (*сма́ртфон*), замість свого 携帯 що має те саме значення.

Також відомий японський бренд одягу Uniqlo часто використовує англійські фрази та слогани у своїй рекламі, такі як “Made of All” чи “LifeWear”. Зазвичай це робиться не тільки для того, щоб прикути увагу до себе японських споживачів, а й за для приваблення клієнтів з-за кордону.

Наприклад, всім відома компанія Sony розробила портативний плеєр для програвання музики.



進歩は、サイズと音質に現われた。軽さ280g。カセットケースサイズ。  
これまた、圧倒的な軽量化を実現した28gのヘッドホンで、鮮明なメタルサウンドも聴ける  
世界最小・最軽量のステレオ再生専用機、ウォークマンII。



(Фото 3. Реклама плеєру зі старим логотипом У о о к м а н н . Фото взято з kanimbandung.kemenkumham.go.id)

Задля того, щоб запам'ятися іноземцям, привернути увагу вітчизняних покупців своєю новинкою та для того, щоб лишатися конкурентноспроможними на ринку, ця компанія назвала цей плеєр Walkman ( У о о к м а н н ), використовуючи англійські слова “walk” (ходити) та “man” (чоловік), таким чином показавши, що за допомогою їх плеєра можна вільно слухати музику на ходу. На фото 2 зображений старий логотип цієї компанії та реклама тогочасного дива - портативного касетного програвача.

На даному фото ми можемо побачити такі запозичення, як: ステレオカセットプレーヤー、サイズ、ヘッドホン、メタルサウンド、ス

テレオ、キャリングケース、パッチリーケース та інші. Можемо припустити, що на певних словах маркетологи акцентували увагу, наприклад, як на *розмірі* (サイズ) та , а деякі вживалися просто, бо немає відповідників, як у випадку зі словом ステレオ - “стерео” і тд.

Також багато англіцизмів є і в простій розмовній мові, де часом японські слова замінюють на англіцизми, для того, щоб “прикрасити” певний об’єкт, додати йому якоїсь свіжості. Як от, наприклад, слово トイレ, що пішло від англійського “туалет”. Раніше це місце називали японським 便所 (*benjo*), але це слово здавалося брудним та неприємним, тому назву цього місця замінили запозиченням, щоб надати туалету свіжішого і кращого звучання, хоч від цього сенс і не змінився: туалет лишився туалетом. (Імамура, 2018). Однак зараз ми спрямуємо увагу на японський сленг.

Молоде покоління як ніхто інший бажає виділитися серед суспільства, а також як ніхто інший вживає найбільшу кількість англіцизмів, через соцмережі, поп-культуру, і тд.

Наприклад, сленгове слово マジ, означає “серйозно?” або “дійсно?” і походить від оригінального “major”.

Ось приклад речення:

ケイ君はマジ結婚したのか。

*Кей дійсно одружився?*

エモい, що пішло від “emotional” (емоційний), використовується тоді, коли людину щось емоційно зачіпає: щось дуже красиве, миле чи чуттєве. Приклад вживання:

この歌はエモいだ。

*Ця пісня емої (хвилююча, та, що зачіпає душу).*

ワンチャン , що створене з “one chance”, означає “*можливість щось зробити*” або “*останній шанс*”, але молодь часто використовує це слово в різних ситуаціях і має іноді різний відтінок.

締め切りまで残り 10分となっちゃったけどワンチャン間に合うと思う。

*До дедлайну залишилося 10 хвилин, але я думаю, що зможу /встигну.*

ハイテンション , що походить від “high tension” (висока напруга), позначає людину енергійну (або навіть гіперактивну), схвильовану, з ентузіазмом/із завзятістю до життя/хобі. Приклад вживання:

— あなたはハイテンションだね。どうしたの？

— 大学入試に合格した。うれしい！

- *Ти дуже схвильований, чи не так? Що сталося?*

- *Я склав вступний іспит! Я такий щасливий!*

Таких прикладів можна навести безліч, але всі вони підтверджують, що з глобалізацією, під впливом ЗМІ та соціуму, кількість англіцизмів з кожним роком зростає, особливо в японській молодіжній мові.

**Висновки:** Англіцизми є важливою складовою культури та молодіжного сленгу Японії. Зараз вони інтегруються в мову через такі чинники як глобалізація, вплив західної культури, розвиток Інтернету, соцмереж і тд. Використовуються в усіх галузях життєдіяльності людини: в рекламі, новинах, поп-індустрії, моді, бізнесі і тд. Зазвичай їх вживають з декількох причин : щоб надати старим поняттям свіжості та вишуканості, щоб привернути увагу, щоб виділити певне поняття/предмет або самовиразитися.

## 2.2. Вплив англомовних слів безпосередньо на мову та суспільство

Англійська мова стала всесвітньо популярною, що не могло не привернути увагу різноманітних дослідників. Англіцизми, як й інші запозичені слова, доповнюють мову, модернізують, сприяють її інтернаціоналізації та роблять більш пристосованою до нових технологій та інших соціальних чи культурних тенденцій. Однак разом із позитивними наслідками постають й негативні.

Якщо розглядати негативний бік, то, багатьох дослідників непокоїть такий “був” на англіцизми, коли замість японських слів постійно вживається англомовні запозичення, адже це може призвести до знецінення традиційних японських цінностей, занепаду культурної ідентичності, а також ще збільшенням “прірви” між різними віковими категоріями (Хорікава 2013, Хед 2015). Різні вчені по-різному ставляться до впливу англіцизмів та й взагалі англійської в цілому на інші мови. Філіпсон (1992) стверджував, що англійська - це імперіалістична мова, яка пригнічує та применшує важливість інших мов. Однак Кристал (1997) вважав, що це мова демократії та небезпеки щодо знецінення чи пригнічення інших мов немає. А от Wardhaugh (1987) говорив, що англійська - це нейтральна мова. Були навіть деякі побоювання, що японську мову змінить англійська. Насправді боятися, що японську мову повністю замінить англійська немає сенсу (Хед, 2015), адже в японців є своя чітка культурна самоідентичність, велике населення, що користується рідною мовою, відсутність репресій щодо японської мови та наявність любові та престижу до своєї мови і усталених японських літературних (і не тільки) традицій. Але занадто велика кількість англіцизмів часто

замінює наявні японські відповідники, що частково негативно впливає на мову і в наслідок чого певні традиційні фрази чи слова зникнуть, що в свою чергу погіршить зв'язок культурної спадщини із майбутніми поколіннями (Хорікава, 2013). Також із англіцизмами може пропагуватися вестернізований стиль життя, що може призвести до ерозії традиційних японських цінностей. Повертаючись до негативної сторони англіцизмів, то не можна не згадати про міжвікову “прірву”. Щодо цієї проблеми, то за дослідженнями Японської теле- та радіомовної корпорації Nippon Hoso Kyoukai та Національним Інститутом Лінгвістики (NINJAL, 2006) виявилось, що люди старші 60 років менше розуміють запозичення (розуміють всього 23% опитаних) та менше їх схвалюють, в порівнянні із населенням в цілому. Але досліджень з приводу оцінки рівня знань запозичень у цих 23% людей не проводилося, тож ми не можемо знати, наскільки добре вони це розуміють. Беручи це до уваги, а також ієрархію японського суспільства (всі підкоряються старшому) та старіння нації, все це може призвести до різного виду проблем: від особистих (нерозуміння про що говорять інші) і до великих суспільних проблем (незнання інформації щодо своїх громадянських прав)(Хорікава, 2013).

Щодо нерозуміння запозичень японцями, то є багато випадків, коли японці літнього віку не розуміють ці слова. До прикладу, у 2013 році був позов до суду від 71-річного жителя Ходжі Такахаші проти Японської національної телекомпанії NHK, який скаржився, що отримав психологічний дистрес, який спричинила незрозумілість новин через надмірне використання англіцизмів в новинах цієї компанії. Чоловік вимагав 14100 доларів (1.4 млн єн) моральної компенсації. Такахаші заявив у місцевій газеті: “Молоде покоління,



напевно, розуміє, але люди похилого віку не розуміють змісту, коли ми чуємо такі слова, як アスリート (*спортсмен*) і コンプライアンス (*дотримання*)”. Зрештою, позов відхилили, але проблема лишилася невирішеною (BBC).

У 2006 році вищезгаданий інститут лінгвістики (NINJAL) опублікував на загал перелік альтернативних слів замість незрозумілих англіцизмів та висунув пропозицію, щоб всі урядові установи та ЗМІ використовували цей перелік як довідник, але цю пропозицію ніхто не підтримав на законодавчому рівні.

Зловживання англіцизмами є певною проблемою, щодо якої дослідниця Хорікава Наоко у своїй роботі “English Loan Words in Japanese: Exploring Comprehension and Register” (2013) привела цікавий та наглядний приклад надмірного використання англіцизмів: Їхавши одного разу в місцевому токійському автобусі, вона натрапила на листівку Національного податкового агенства (фото 3). Так як ця реклама була в автобусі, вона спрямована на широкий загал. Листівка імітувала вигляд сторінки сайту з вікном пошуку, де була стрілка, що схожа на курсор. В цьому флаєрі було аж одинадцять різних англомовних запозичень: ホームページ (*home page*), カード (*card*), リーダ (*reader*), ライタ (*writer*), ネット (*net*), スマート (*smart*), システム (*system*), スピーディー (*speedy*), コーナー (*corner*), e-tax та リサイクル (*recycle*). Беручи до уваги велику кількість незрозумілих слів та вищезазначені дослідження, дослідниця прийшла до висновку, що цю листівку можуть не зрозуміти люди, старші за 60 років.

(Фото 3. A flyer promoting online tax filing, found on a local bus in Tokyo (photo taken by Horikawa, Naoko 2011). Фото взято з Horikawa, Naoko, "English Loan Words in Japanese: Exploring Comprehension and Register" (2013). Dissertations and Theses. Paper 913. <https://doi.org/10.15760/etd.913>)

Але світ не стоїть на місці, глобалізація та розвиток Інтернету поглиблюється та розширюється, і якщо брати до уваги факт того, що дані дослідження проводилися в 2006 році, а нових поки не надано, то ми можемо припустити, що ситуація з розуміння англіцизмів серед людей старшого віку та японців загалом покращилася. (Хорікава, 2013)

Якщо говорити про позитивний бік, то вплив англійської мови на суспільство та мову досить вагомий. Зараз ми розглянемо кожен з плюсів по черзі.

На думку дослідника Філіпа Хеда (2015), плюсами є те, що:

За допомогою англіцизмів продукується збагачення словникового запасу японської мови. Запозичення розширили словниковий запас даної мови, багато слів з якого вживаються в різних галузях, таких як наука, технології, поп-культура і тд. Вони стали невід'ємною частиною даної мови.

Англомовні запозичення сприяють міжнародному спілкуванню. Ми знаємо, що англійська є глобальною мовою спілкування і широке використання англіцизмів у мові Країни Враннішнього Сонця полегшило спілкування та обмін інформацією з іншими країнами, що є дуже важливим для сфер освіти, бізнесу та дипломатії.

Також з допомоги англійських слів заохочується творчість, люди адаптуються до них та грають із ними, створюючи нові вирази чи форми мистецтва в японській культурі. Часто такі вирази допомагають по-інакшому виражати себе чи певні почуття до чогось. За допомогою англіцизмів японці можуть популяризовувати свої товари, свою традиційну чи поп- культуру, приваблювати туристів, просувати мангу та аніме на західну аудиторію і тд.

В цей же час сприяється глобальна обізнаність та пристосування японського соціуму до глобалізації. Запозичення призвели до підвищеного інтересу до глобальних проблем чи проблем чи явищ в соціумі таких, як екологія, права людини, фемінізм і тд.

Опрацювавши багато наукових робіт, ми можемо впевнено підсумувати: побоювання науковців про те, що надмірна кількість англіцизмів призведе до втрати своєрідного японського “я” не є марним, і також вважаємо, що вживання англіцизмів має бути в міру, наприклад, замість того, щоб замінити всі чи більшість японських слів іноземними відповідниками, потрібно пропагувати слова рідною мовою як сучасні та модні. Але в загальному, якщо оцінювати весь процес запозичення, то він є позитивним.

**Висновки:** Англійська мова є найвживанішою мовою світу, але багато дослідників різняться в своїх твердженнях щодо неї: за

Філіпсоном (1992) , англійська мова є імперіалістичною, за працями Wardaugh (1987) англійська мова є нейтральною, а за твердженням Кристала (1997), англійська є мовою демократії. Так як англійська є впливовою, англіцизми діють на японську мову та суспільство як із позитивного боку, так і з негативного. З негативного боку їх часто не розуміють самі японці, а також надмірне вживання англіцизмів може призвести до ерозії традиційних цінностей, зникнення деяких власне японських слів та поглиблення міжвікової “прірви непорозумінь” між людьми старшого та молодшого віку. Існує побоювання, що в японській мові домінуватимуть англіцизми замість власне японських, що призведе до втрати культурної ідентичності та погіршення зв'язку культурної спадщини з майбутніми поколіннями. Але боятися того, що англійська мова повністю замінить японську не варто, адже немає такої загрози (є велика кількість одного народу, який спілкується своєю рідною мовою, відсутні репресії щодо цієї мови та відсутнє примусове насадження англійської мови і тд.)

З позитивної сторони дані запозичення збагатили японську мову та культуру, заохотили творчість та зацікавили до розгляду глобальних проблем та явищ. Підсумовуючи вищеподаний матеріал ми вважаємо, що процес запозичення є позитивним, адже це спрощує мову та збагачує її, але поділяємо побоювання щодо втрати японської самоідентичності та традиційних висловів і також висловлюємо надію, що цього не станеться і японське суспільство активно позиціонуватиме японські слова як вишукані та свіжі.

## ВИСНОВКИ

В ході написання даної роботи було досягнуто такі наукові та практичні результати:

1. Детально розглянуто періоди, коли процес запозичення слів тільки починався і набирив обертів, а також, коли був призупинений, і потім, зрештою, коли він відновився;

2. З'ясовано причини переходу та утворення англіцизмів у даній мові через призму історії та їх сучасного місця в японській мові.

3. Проаналізовано всю інформацію, що стосується класифікації (існує 2 типи англіцизмів : власне англіцизми - 外来語 та 和製英語 - запозичення, які піддалися певним мовним змінам. Останні поділяються на:

*семантичні* - запозичення, які звучать/пишуться однаково або схоже, але мають різне значення, якщо порівнювати з оригіналом;

*гібридні* - слова, де поєднуються частини англійських та японських слів в одне ціле;

*псевдо англіцизми* - слова, в яких поєднано декілька англійських частин/слів і вони утворюють нове значення чи слово;

старі запозичення - *кальки* - слова, що прийшли в японську за перших контактів з англійськими носіями, які записані ієрогліфами, що по сенсу чи звучанню як в оригіналі означають певні поняття/явища/предмети, яких не було на той час в Японії.

4. Досліджено різні сфери життєдіяльності, такі як, Інтернет, ЗМІ, рекламу, культуру і тд, проаналізовано в яких галузях можуть застосовуватися запозичення (в маркетингу, піснях та мистецтві

задля привернення уваги, а також у повсякденній розмові через самовираження молоді та намагання замінити старі японські слова та словосполучення на англійські чи за допомогою запозичень, щоб надати їм вишуканості та новизни); їх чисельність (8% від всього запасу словникового запасу японської мови), та вплив на дані галузі.

5. Було продемонстровано як англіцизми позначилися на молодіжній японській мові (через глобалізацію, вплив західної культури, розвитку інтернету і тд, молодь часто “приносить” з англійської запозичення, вигадуючи різні сленгові слова та бажаючи виразити себе).

6. Було описано за допомогою прикладів як англіцизми вплинули на суспільств та мову і які проблеми це породило за собою (можлива ерозія традиційних цінностей, зникнення сакраментальних японських висловів та слів, культурної ідентичності, поглиблення непорозумінь між різними віковими категоріями і банальне нерозуміння серед пересічних японців, що може призвести до збільшення кількості стресу, а також порівняли позитивні та негативні сторони впливу.

Після проведеного дослідження ми дійшли висновку, що англіцизми - це позитивне явище в даній мові, вони збільшили словниковий запас та надали їй своєрідної особливості. Звичайно, що певні загрози існують (і ми поділяємо ці хвилювання), але ми акцентуємо увагу на хороших наслідках. З часом, спостерігати за впливом англіцизмів на цю мову буде ще цікавіше, адже глобалізацію не зупинити. Проте, хоч науково-технічний прогрес йде вперед, але тема класифікації англіцизмів лишається ще не дуже розвиненою і тим самим, складною, тому дана наукова робота, можливо, внесе певний внесок у майбутні дослідження з даної теми.

## 要約

コースワークのタイトルです：「日本語における英語表現：通時的側面と共時的側面」。

著者：ビクトリア・ゾリッチ

はじめに本稿は、日本語におけるアングリズムの使用問題を調査するものである。

本研究の目的は、通時的および共時的な側面から、アングリズムの使用の主な理由と日本語への影響を明らかにすることである。

方法について本研究では、広告、ニュース、インターネット、アングリズムを含むスラングについて、分類、分析・合成、誘導・比較、統計解析の方法を用いた。また、通時的データと共時的データの比較には、比較分析の手法を用いた。

内容は以下の通り：第1節では、アングリズムの歴史的側面、現在の発展、その分類を扱っている。第2節では、借用語が日本語と社会に与える影響を検討し、そのメリットとデメリットを論じ、若者のスラング、メディア、広告、インターネットを例に、これについての結論を導き出す。

結論を出す：研究の結果、日本語におけるアングリズムの使用は、ある種のネガティブな影響とポジティブな影響を引き起こすという結論に達することができた。否定的な影響としては、理解できないことが多いこと、英語と同等の表現に置き換わることで特定の表現や単語が消滅する可能性があること、文化的アイデンティ

ティが消失してしまうことなどが挙げられる。このプロセスの肯定的な側面は、コミュニケーションの簡素化、新しい単語による語彙の補充、情報へのアクセスの増加です。借用プロセスの歴史は16世紀に始まり、徐々に増加し、現在も着実に成長を続けています。

英語は、外来語と和製英語の2つに分けられます。和製英語は、意識、擬似アングリシズム、カルキ、ハイブリッドな借用に分類される。英語は日本語に大きな影響を与え、広告やニュースから若者のスラングに至るまで、あらゆるところに存在しています。一般的に、アングリシズムはポジティブな影響を与えるが、アングリシズムの使用には深刻な問題があるとの結論に達した。

**キーワード：**アングリシズム、日本語、通時的過程、共時的過程、影響、言語適応、言語変化。



## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

(2022, September 12). “*Common Japanese Slang*”. Відновлено з [https://hh-japaneeds.com/japanese-culture/japanese-slang/#8221Maji8221\\_8220Majide8221](https://hh-japaneeds.com/japanese-culture/japanese-slang/#8221Maji8221_8220Majide8221)

Crystal, D. (2003). *English as a Global Language (2nd ed.)*. Cambridge: Cambridge University Press.

(2013, June 27). “*Japan's NHK sued over use of English words*”. BBC, Відновлено з <https://www.bbc.com/news/world-asia-23079067.amp>

Hayes, C. (1979). *Language contact in Japan*. In *Sociolinguistic Studies in Language Contact*. Edited by W. Mackey and J. Omstein. The Hague: Mouton. pp. 363-376.

Head, P. (2015). *English as an International Language in Japan: A Threat to Cultural Identity?* Kochi City Board of Education, Japan, The Asian Conference on the Social Sciences. Official Conference Proceedings.

Holmes, J. (2013). *An introduction to sociolinguistics (4th ed.)*. Harlow: Pearson.

Horikawa, N. (2013). *English Loan Words in Japanese: Exploring Comprehension and Register*". Dissertations and Theses. Paper 913. Відновлено з <https://doi.org/10.15760/etd.913>

Imamura, K. (2018). *The Lexical Influence of English on Japanese Language : Toward Future Comparative Studies of Anglicisms*.

Відновлено

3

[https://mu.repo.nii.ac.jp/index.php?action=repository\\_view\\_main\\_item\\_detail&item\\_id=891&item\\_no=1&page\\_id=13&block\\_id=21](https://mu.repo.nii.ac.jp/index.php?action=repository_view_main_item_detail&item_id=891&item_no=1&page_id=13&block_id=21)

Kay, G. (1995). *English loanwords in Japanese*, *World Englishes* 14 (1): 67-76 Basil Blackwell.

- Lehmann, J-P. (1981). *Japan's infatuations with the west. History Today*.
- Namiko, A. (2019, June 26). *Common Loan Words in Japanese*.  
Відновлено з <https://www.thoughtco.com/most-common-loan-words-in-japanese-2027852>
- Phillipson, R. (1992). *Linguistic Imperialism*. Oxford: Oxford University Press.
- Shibatani, M. (1990). *Loan words. In The Languages of Japan*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Seargeant, P. 2005. *Globalisation and reconfigured English in Japan. World Englishes* 24: 309-319.
- Umegaki, M. (1963). *Nihon gairaigo no kenkyū (Study of loanwords in Japan)* Kenkyūsha.
- Wardhaugh, R. (1987). *Languages in Competition: Dominance, diversity and decline*. Oxford: Blackwell.
- (2023年3月29日). “若者言葉いくつ分かる? 「きまZ」 「ピ」 「草w」ほか会話が楽しくなる日本語スラング40選2022年最新”.
- Відновлено з <https://we-xpats.com/ja/guide/as/jp/detail/10625/#2022>